

Vecākiem

Kā vairot bērna prieku mācīties?

*Par skolas sadarbību
ar ģimeni*

*Kā bērniem mācīt veselīgu
attieksmi pret naudu no bērnības?
5 radošas aktivitātes bērniem naudas
pasaules iepazīšanai*

*Padomā,
pirms
publicē
foto
internetā*

FOTO:www.lopscoop.com

Kā vairoto bērna prieku mācīties?

Vecākiem
informācija

Gaidot uz pārmaiņām izglītībā, arī vecāki ik dienas var palīdzēt vairoto bērnu zināšanas un prieku mācīties. Praktiskos ieteikumos, kā to vislabāk izdarīt, dalās trīs „Iespējamās misijas” skolotājas – latviešu valodas un literatūras skolotāja Līga Sudare, dabaszinību skolotāja Laura Riekstiņa-Zauska un ekonomikas un sociālo zinību skolotāja Antoņina Ņenaševa.

Lasītprasme

Lasītprasme nav tikai spēja izlasīt vārdus secībā, bet gan runāt par izlasīto tekstu, apkopot informāciju un veikt secinājumus.

Vecāki saviem bērniem to var mācīt jau no agras bērnības, lasot priekšā grāmatas un vēlāk pārrunājot izlasīto. Latviešu valodas skolotāja Līga Sudare uzsver, ka vēlāk svarīgs ir vecāku piemērs – ja mamma vai tētis saka: „Es lasīšu grāmatu, varbūt tu arī vēlies palasīt?”, bērnam būs lielāka motivācija nekā tad, ja vecāki teiks: „Ej palasi grāmatiņu.” Skolotāja iesaka, ka otrs veids, kas aizgūts no mārketinga pārdošanas stratēģijām, ir piedāvāt bērnam divas izvēles. „Ja uzdodam jautājumu, ko tu labāk gribi – palasīt piedzīvojumu grāmatu vai kādu interesantu žurnālu, vairs nav iespējas nelasīt,” viņa norāda.

Lasītprasmes trenēšanai noder arī audiogrāmatas un radiolugas. „Noklausīta grāmata nav mazāk vērtīga par izlasītu, turklāt tas ir burvīgs veids, kā apvienot literatūru ar praktisku darbošanos. Un šis var būt arī draudzīgs veids, kā grāmatas iepazīt hiperaktīviem bērniem, kuriem grūti ilgi nosēdēt mierā,” stāsta Līga Sudare, kā vērtīgus resursus audio saturam minot Pasakas.net, audiogrāmata.lv un Latvijas Radio 1 sadaļu „Radio lugas”.

Skolotāja iesaka, ka otrs veids, kas aizgūts no mārketinga pārdošanas stratēģijām, ir piedāvāt bērnam divas izvēles. Ja uzdodam jautājumu: „Ko tu labāk gribi – palasīt piedzīvojumu grāmatu vai kādu interesantu žurnālu?”, vairs nav iespējas nelasīt!

FOTO:cdn.shopify.com

Skaitļi mums visapkārt jeb matemātika ikdienā

Bērnu vēlme mācīties ir dabiska, un mūsu uzdevums ir viņiem neatņemt šo prieku, bet palīdzēt saskatīt, kur matemātikai var izmantot dzīvē. Piemēram, sociālo zinību un ekonomikas skolotāja Antoņina Ņenaševa iesaka veikalā palūgt bērnam atrast, kuru sviesta paciņu būtu visizdevīgāk iegādāties, aicinot bērnu pievērst uzmanību ne tikai cenai uz paciņas, bet arī cenai par vienu kilogramu.

Ekonomikas skolotāja ir pārliecināta, ka saruna ar bērnu par naudas nozīmi un to, cik daudz izvēļu priekšā esam ik dienas, attīsta bērna domāšanu, turklāt bērns jutīsies novērtēts, ka ar viņu runā par naudu un apspriež ģimenes budžetu. „Cītkārt bērnam var pateikt – šodienas vakariņu budžets ir 10 eiro, kā tērēsim? Var ļaut bērnam izvēlēties pārtiku – pat ja pirmajā reizē viņš par visu naudu gribēs nopirkt saldējumu, arī tā būs vērtīga pieredze, jo, visticamāk, pēc saldējuma viņam gribēsies arī kādu nopietnāku ēdienu. Jo vairāk ļaujām izvēlēties, jo vairāk mācām par katras izvēles cenu un atbilstošām domāšanu ārpus rāmja,” uzsver Antoņina Ņenaševa.

Runājot par vecāko klašu skolēniem, reizēm skolēniem un arī vecākiem rodas jautājums, kā dzīvē noderēs algoritmi un dažnedažādi sarežģīti vienādojumi? „Daudzi pētījumi rāda, ka matemātika un šādi vienādojumi attīsta loģisko domāšanu un spēju saskatīt alternatīvas un likumsakarības,” paskaidro skolotāja.

Mācīšanās ārpus skolas sola

Šā gada 6. klašu valsts diagnostikas darbā bija uzdevums, ar kuru netika galā pat daži skolotāji, – skolēniem Nacionālās bibliotēkas plānā bija jāatrod konkrētas telpas. Līga Sudare uzsver, ka simbolu iepazīšana ir ļoti efektīvs veids, kā mācīties, tāpēc viņa iesaka bērniem izrādīt „Google Maps”, palūgt uzlikt galamērķi „Waze” vai izpētīt jaunā pirkuma instrukciju. Savukārt, lai pievērstu uzmanību latviešu valodas pareizrakstībai, noder arī internetā klejojošie joki. Piemēram, par to, kā komats var mainīt teikuma nozīmi: „Ejam ēst Muri” vai „Ejam ēst, Muri”. „Pakārt nedrīkst apžēlot!” – pavaicāriet bērnam, vai komats kaut ko maina?

Skolai nepieciešamās prasmes un izpratni palīdz apgūt arī ēst gatavošana un jaunu recepšu izmēģināšana – katrā receptē jāievēro secīgi soļi, jāizmanto mētrauki, dažkārt arī jāaprēķina, cik ir puse vai ceturtdaļa. Par šo „mācībstundu” sajūsmu neslēpj dabaszinību skolotāja Laura Riekstiņa-Zauska: „Tas ir burvīgs veids, kā mācīties un vēl balvā saņemt kādu garšīgu ēdienu. Tāpat vecāki var bērnus mudināt izmantot arī citus mērinstrumentus – mērlenti, termometru, lūgt bērnam palūkoties, cik šodien ārā grādu.”

Par skolas sadarbību ar ģimeni

Anna Simoņenko,
skolotāja

FOTO:cms-tc.pbskids.org

Pirms diviem gadiem es kļuvu par 5. klases audzinātāju skolā, kurā mācības notiek bilingvāli. Uz pirmo vecāku sapulci atnāca sešu bērnu vecāki, lai gan klasē bija 26 skolēni. Pirmā semestra laikā es iepazinās vēl ar dažiem vecākiem, kuriem interesēja viņu bērnu sasniegumi un uzvedība skolā. Daži vecāki, kuriem es rakstīju vēstules ar lūgumu satīties, ignorēja tās. Šajā gadā uz vecāku sapulci atnāca tieši tie paši vecāki, kuri sadarbojās ar skolu arī pagājušajā gadā. Kā uzlabot sadarbību starp vecākiem un skolotājiem, kā veicināt situāciju, lai vecāki vairāk laika veltītu skolēnu mācību procesam, atbalstam, mājasdarbu uildīšanai kopā ar bērniem?

Skolēniem ir grūti tikt galā ar visiem mācību priekšmetiem, ar to saturu un ar tādu spriedzi, kāda ir skolēnam vienam pašam bez vecāku klātbūtnes un iesaistes viņa mācību procesā.

Skolēnam ir jābūt pārliecinātam, ka viņš var paļauties uz vecāku atbalstu un palīdzību. Ja skolēns zinās, ka viņa vecāki, klases audzinātājs un mācību priekšmetu skolotāji labi sadarbojas savā starpā, viņš būs pārliecināts mācīšanās procesā, zinās, ka viņam palīdzēs gan skolā, gan mājās, ka par viņu parūpēsies un aizstāvēs skolā, ka viņam nav jājūtas atstumtam un bēdīgam, skola būs viņa otrās mājas. Es domāju: skolēna pārliecība, ka viņš nav vientuļš grūtajā izglītības pasaulē, ka viņa veiksmēs ir ieinteresēti gan skolotājs, gan vecāki, kuri, sadarbojoties viens ar otru un cienot viens otru, savlaicīgi sniegs palīdzību, ir viens no galvenajiem faktoriem skolēna sekmīgai attīstībai skolā.

Manuprāt, ir svarīgi, lai vecāki pieņemtu to, ka skolotājs ir speciālists savā jomā un viņš var palīdzēt vecākiem tikt galā ar skolēna mācību procesa organizēšanu mājās.

Vecākiem ir svarīgi zināt izglītības procesa mērķus, kā arī metodes, ar kurām šos mērķus var sasniegt. Sadarbojoties ar skolotāju, vecāki šo informāciju var saņemt, jo katrs skolotājs var profesionāli konsultēt bērna vecākus, kā vecāki var palīdzēt bērnam mājās, kādu palīdzību sniegt, pildot mājasdarbus, lai bērns pilnvērtīgi attīstītos, jo tad skolēnam būs skaidrs, kas notiek ar viņa izglītību, viņš saņems atbalstu no visām pusēm, neatrauti un pastāvīgi mācīsies, nebaidoties no neveiksmēm.

Dažādi izglītības pētnieki, veicot izglītības pētījumus dažādās pasaules valstīs, ir secinājuši, ka vecāki maz laika pavada, palīdzot bērniem mācīties mājās, palīdzot pildīt mājasdarbus.

Vecāki nezina, kā strādāt ar bērniem tā, lai bērni gribētu mācīties. Ņemot vērā Latvijas pētījumus un pētījumus, kuros piedalījās Latvijas pētnieki, secināts, ka Latvijas vecāki reti sadarbojas ar skolu un skolotājiem, bet viņus apmierina šī retā un vājā sadarbība. Vecāki uzskata, ka skolēnus skolā māca skolotāji, un viņiem ir taisnība, un ka mājās bērni zina, kas jādara un kā jādara.

Sadarbības problēmai starp vecākiem un skolotājiem, šīs sadarbības nepieciešamībai, tās realizēšanas iespējām pēdējo desmit gadu laikā zinātnē tiek veltīts pietiekami daudz uzmanības. Izglītības pētnieki uzskata, ka vecāki bieži vien nezina, kas notiek ar viņu bērniem skolā, tādēļ ka vecāki ir aizņemti, lai pārrunātu to ar skolotāju, vai nav ieinteresēti un neieklāsās savos bērnos.

Pēc vecāku domām, vislabākā sadarbība mūsdienās ir internetā, kur skolotāji un vecāki var sazināties jebkurā laikā, netērējot laiku tikšanās reizēm.

Taču, izvērtējot, kāda informācija ir pieejama Latvijas skolu tīmekļvietnēs, tajās visbiežāk ir oficiālie dokumenti par skolas darbību. Bez šaubām, vecākiem vajadzētu saņemt informāciju par izglītības iestādes darbības struktūru: tās statusu, nolikumu, mācību plāniem un programmām, strādājošo personālu, tehnisko nodrošinājumu, stundu sarakstu, mācību procesa rezultātiem par pagājušajiem gadiem u. c. Taču tikai dažu skolu tīmekļvietnē ir informācija vecākiem un skolotājiem par sadarbības būtību, organizēšanu, par mācību procesu skolā un mājās, mācību metodēm un līdzekļiem. Tas liek domāt par to, ka arī skolas personāls ne sevišķi rūpējas par vecāku un skolēnu izglītību mājās, lai arī vecāki parasti jautā saviem bērniem par notiekošo skolā, kā arī skatās skolēnu dienasgrāmatās un e-žurnālā.

Pēc vecāku domām, vislabākā sadarbība mūsdienās ir internetā, kur skolotāji un vecāki var sazināties jebkurā laikā, netērējot laiku tikšanās reizēm.

Skolotāji un vecāki vaino viens otru, un viņiem ir dažādas ieceres par izglītību.

Vecākiem ir svarīgi, lai skolotājs strādātu ar viņu bērnu, attīstītu viņa talantus, garīgo un emocionālo veselību. Savukārt skolotājam ir svarīgi paspēt izpildīt mācību priekšmetu standartu prasības, un viņi domā, ka vecāki palīdzēs skolēnam mājās sasaistīt teorētiskās zināšanas ar reālo pasauli.

Tā kā mans darbs notiek skolā ar bilingvālu mācību valodu, tad esmu secinājis, ka būtisks iemesls vecākiem kritiskai attieksmei pret skolu ir arī tāpēc, ka viņiem nav saprotama izglītības valoda. Taču pārējie iemesli ir gan pašu sliktā izglītības pieredze, gan fakts, ka ļoti daudzus bērnus ikdienā audzina sievietes, kurām ir grūti saistīt reālās zināšanas ar mācību materiālu, jo viņas ir vientuļās mātes ar dēlu. Un, protams, grūtības var rasties arī vecāku vecuma dēļ. Ja ir liela atšķirība vecumos (bērnā un vecākiem), tad domāšana ir atšķirīgāka, jo mūsdienu bērniem ir viegli atrast informāciju internetā, bet cilvēkiem pēc 50 gadiem vieglāk ir atrast kaut kādu interesējošu informāciju grāmatās.

Izglītības pētnieki vēl joprojām atzīst, ka vecāki ar zemu izglītības līmeni parasti nevar saprast, ka sadarbība starp vecākiem un skolotājiem ir nepieciešama.

Vecāki veido savas asociācijas, sadarbojas savā starpā interneta vidē, bet nevēlas iesaistīt savā sadarbībā skolotāju. Efektīva mācību procesa laikā visi zina, ko un kāpēc dara, kā arī saprot katra darbības veida nozīmi. Sadarbība starp vecākiem, skolotājiem un skolēniem ir ļoti svarīga skolēnu izglītības procesa kvalitātei, un tai ir jābūt stiprai, atbalstošai un tiešai. Tieši tāpēc vecākiem nav iniciatīvas iesaistīties skolas dzīvē un sadarboties ar skolotājiem, viņi gaida, ka skola pirmā aicinās viņus strādāt kopā ar skolēnu izglītības labā. Tajā pašā laikā vecāki uzskata, ja jāizvēlas sadarboties, tad tikai individuāli ar skolotāju klātienē, kas nozīmē, ka lielākā daļa vecāku tomēr sadarbojas ar klases audzinātāju vai mācību priekšmetu skolotājiem.

Vecākiem ir svarīgi, lai skolotājs strādātu ar bērnu, attīstītu viņa talantus, garīgo un emocionālo veselību. Savukārt skolotājam ir svarīgi paspēt izpildīt mācību priekšmetu standartu prasības, un viņi domā, ka vecāki palīdzēs skolēnam mājās sasaitēt teorētiskās zināšanas ar reālo pasauli.

FOTO:www.klove.com

Nav konkrētu likumu, kā veidot sadarbību ar katru vecāku, jo katra sadarbība ir citādāka. Tomēr tā noteikti ir jāmeklē katrai skolai.

Lai gan tikai piektā daļa Latvijas vecāku ir pārliecināti, ka viņu palīdzība skolēniem ir vajadzīga, un gandrīz puse vecāku no Latvijas ir pārliecināti, ka viņu viedoklī skolas neieklausās, vecāki atzīst, ka viens aspekts, no kā ir atkarīgi skolēna panākumi skolā, ir sadarbība: skolotājs – bērns – vecāki.

Arī lielākā daļa skolotāju ir pārliecināti, ka sadarbība starp vecākiem un skolotājiem ir nepieciešama, tomēr neprot to izveidot, uzskatot, ka bērnu vecāki ir pārāk jauni un/vai neizprot izglītības sistēmu. Skolotāji ir pārliecināti, ka sadarbība starp vecākiem un skolotājiem motivē skolēnu gūt labākus rezultātus, izņemot gadījumus, kad sadarbība ir negatīva. Var secināt, ka Latvijā sākumskolas bērnu vecāki vēl diezgan bieži un aktīvi ir iniciatori sadarbībai ar skolu, jo vairāk laika velta bērna skolas dzīvei. Taču, bērnam pieaugot, samazinās arī vecāku uzmanība viņa izglītošanās procesam.

Es uzskatu, ka tikai labas sadarbības starp vecākiem un skolotājiem rezultātā skolēnu var motivēt tālākai darbībai un panākumiem un skolēnu ir jāmotivē mācīties visiem, gan skolotājiem, gan vecākiem.

FOTO:www.southtech.com

Izmantotie informācijas avoti:

A.Simoņenko, „Sadarbības veidošana starp vecākiem un skolotājiem skolēnu mācību motivācijas sekmēšanai sākumskolā”, LU PPMF, 2017.

FOTO:www.drmmommychronicles.com

Kā bērniem mācīt veselīgu attieksmi pret naudu no bērnības?

5 radošas aktivitātes bērniem naudas pasaules iepazīšanai

Laila Avotiņa

Bērnus jau no mazotnes var un vajag iesaistīt sarunās par naudu un budžeta plānošanu – jo ātrāk bērni sapratīs, ka nauda neaug kokos, jo lielāki ieguvēji viņi paši un vecāki būs. Ar sarunām un praktiskiem piemēriem jāpalīdz bērniem saprast, kur nauda rodas un kur tiek tērēta. Bērnībā ieliktie pamati var palīdzēt bērniem pieaugušā vecumā iegūt lielāku finansiālu harmoniju, tādējādi savu un ģimenes dzīvi mazāk pakļaujot stresam.

Lai uzzinātu, kā bērniem mācīt veselīgu attieksmi pret naudu jau no bērnības, divi eksperti dalījās ar savu viedokli un pieredzi. Viens no ekspertiem ir talantīgais uzņēmējs Elviss Straupnieks, kurš jau 12 gadu vecumā izlēma nodarboties ar uzņēmējdarbību un 16 gadu vecumā sāka cīņu par juridisko pilngadību, pabeidza vidusskolu divos, nevis trijos gados. Elviss ir nominēts kā viens no Ziemeļeiropas 25 uzņēmējiem, kas jaunāki par 25 gadiem. Otrs eksperts ir finanšu institūta vadītājs vienā no lielākajām bankām Latvijā Reinis Jansons. Viņš ar kolēģiem izveidojis interaktīvu ārpuskolas izglītības vietu jauniešiem – Finanšu laboratoriju –, lai uzlabotu jauniešu finanšu prasmes. Reinis uzskata, ka spēja efektīvi pārvaldīt savas finanses ir būtisks priekšnoteikums sabiedrības attīstībai un labklājībai.

Zināšanas caur praksi

Ikviens zina, ka ir jātrenējas un jābūt aktīvam ikdienā, lai uzturētu sevi labā formā un uzlabotu veselību, taču zināt, cik tas ir būtiski, un īstenot to praksē ir divas dažādas lietas. Tas pats attiecas arī uz finanšu jautājumiem. Parasti bērniem nepieciešamība tērēt naudu parādās aptuveni 1. klasē, jo tad sākas pirmie patstāvīgie tēriņi – pusdienu izdevumi, ekskursijas, sabiedriskā transporta biļetes un citi. Aptuveni 4.–5. klasē bērnus jau var iesaistīt ģimenes budžeta plānošanā, bet jaunieši visbiežāk ar finanšu jautājumiem lielajā dzīvē saskaras brīdī pirms studijām, jo jābūt gataviem tam, ka vecākiem ne vienmēr būs līdzekļi, ar ko nosegt studiju maksu.

Visticamāk, ka finanšu izglītība pati par sevi bērniem negarantēs veiksmi karjerā, biznesā vai dzīvē kopumā, bet finanšu izpratne un prasme pieņemt lēmumus pārdomāti var palīdzēt saprast, kā rīkoties ar kredītiem, kad vajag naudu tērēt no saviem līdzekļiem, kad labāk aizņemties, kam ir jēga krāt, kam nav, kas ir jāapdrošina, kas nav. Finanšu izpratne var labāk ļaut saprast sava biznesa potenciālu, naudas plūsmu, izprast ekonomiku un nodrošināt lēmumu pieņemšanu.

FOTO:pjlibrary.org.uk

Lai cik daudz tiktu ieguldīts bērna izglītošanā par naudu, tas negarantē neapšaubāmu veiksmi nākotnē. Finanšu izglītība nodrošina pozitīvu un atbildīgu lēmumu pieņemšanu gan ikdienas dzīvē, gan karjerā – tas viss ies roku rokā ar neatlaidību savu mērķu sasniegšanā.

Skaidrot ģimenes ikdienas tēriņus

Veismīgs piemērs, kā likt bērnam saprast naudas vērtību, ir jau no mazotnes skaidrot ikdienas sadzīves tēriņus, piemēram, par ūdeni. Bērnam ir jāpaskaidro, kāpēc nedrīkst lieki tecināt ūdeni, jo par to vēlāk būs jāmaksā. Kad bērni paaugas, likt bērnam saprast naudas vērtību, ļaujot iesaistīties ģimenes izbrauciena budžeta aprēķināšanā. Gatavojoties braucienam, bērns var vecākiem palīdzēt rēķināt, cik izmaksās degviela, ēdiens un naktsmājas.

Bērnam jāļauj naudu pelnīt, arī esot mājās. Nevis maksājot par paveiktajiem mājas darbiem, bet gan mudinot, piemēram, veidot mājās tirdziņus vai koncertus. Tā bērns jau domā, kā novērtēt savu ieguldīto darbu, iegūst tirgošanās prasmes, kā arī gūst plašāku pieredzi un prasmes darījumos ar naudu un gandarījuma sajūtu, jo tiek novērtēts bērna ieguldītais darbs. Vajadzētu arī mudināt bērnus krāt naudu lietām, par kurām viņi sapņo. Šādā veidā tiek praktizētas naudas krāšanas prasmes. Tikpat būtiski ir bērniem iesaistīties skolēnu mācību uzņēmumos, kuros viņi ne tikai rada produktu, bet arī plāno finanses.

Parasti bērniem nepieciešamība tērēt naudu parādās aptuveni 1. klasē, jo tad sākas pirmie patstāvīgie tēriņi – pusdienu izdevumi, ekskursijas, sabiedriskā transporta biļetes un citi. Aptuveni 4.–5. klasē bērnus jau var iesaistīt ģimenes budžeta plānošanā.

FOTO:livingonthecheap.com

FOTO:www.verywellfamily.com

Jaunākjiem bērniem ieteicams naudu krāt monētās, jo piecas viena eiro monētas bērnam var šķist vairāk nekā pieci eiro papīra naudā. Taču, lai bērns redzētu, ka naudas tiešām kļūst vairāk, ieteicams izvēlēties krājkasīti, kurai var redzēt saturu, piemēram, caurspīdīgu burciņu, ko var izdaiļot pēc sirds patīkas.

Grāmatas un spēles

Protams, ir pietiekami daudz literatūras un spēļu, kas jau no mazotnes ļauj veidot izpratni par naudu, piemēram, bērnu grāmata „Naudiņš mācās saprast naudu”. Tajā ar jautriem un pamācošiem stāstiem bērns iepazīs kabatasnaudu, bankomātu, karti, banknotes un monētas, budžetu, obligātos tēriņus, krāšanas ideju mērķu piepildīšanai un daudz ko citu. Vecāki ar bērniem var kopīgi spēlēt arī spēles, piemēram, bestsellera „Bagātais tētis, nabagais tētis” grāmatas autora Roberta T. Kijosaki veidoto galda spēli „Naudas plūsma”. Spēle piedāvā uzzināt, kas patiesi ir svarīgs uzņēmējdarbībā un investēšanā. Savukārt vecais labais „Monopols” trenēs tirgošanās prasmi. Šīs ir tikai dažas no ļoti daudzām iespējām, kas šodien ir pieejamas vecākiem un bērniem.

Tomēr vecākiem jāsaprot, ka, lai cik daudz tiktu ieguldīts bērna izglītošanā par naudu, tas negarantē neapšaubāmu veiksmi nākotnē. Finanšu izglītība nodrošina pozitīvu un atbildīgu lēmumu pieņemšanu gan ikdienas dzīvē, gan karjerā – tas viss ies roku rokā ar neatlaidību savu mērķu sasniegšanā.

5 radošas aktivitātes bērniem naudas pasaules iepazīšanai

„Swedbank Finanšu institūts” iesaka jautras un interesantas aktivitātes, kas palīdzēs bērniem uzlabot finanšu zināšanas un gūt praktiskas iemaņas.

Personalizētas krājkasītes radīšana un mērķa noteikšana

Personalizēta krājkasīte, kuru bērns var aptaustīt, apskatīt un pagrabināt, būs labs palīgs, kā bērnam mācīt naudas krāšanas nozīmīgumu. Pirms krājkasītes ieviešanas izrunājiet ar bērnu, ka sakrāto naudiņu tērēsiet tikai tad, kad izdosies krājkasīti piepildīt līdz pašai augšai. Noteikti pastāstiet: jo vairāk naudiņas tiks iekrāts, jo vairāk tās kļūs. Un tieši tāpēc jaunākiem bērniem ieteicams naudu krāt monētās, jo piecas viena eiro monētas bērnam var šķist vairāk nekā pieci eiro papīra naudā. Taču, lai bērns redzētu, ka naudas tiešām kļūst vairāk, ieteicams izvēlēties krājkasīti, kurai var redzēt saturu, piemēram, caurspīdīgu burciņu, ko var izdaiļot pēc sirds patikas. Tā kā maziem bērniem ir grūti noteikt prioritātes, palīdziet viņiem izdomāt, kam tērēt sakrāto naudiņu. Uzrakstiet uz lapiņām visu, ko bērns vēlētos iegādāties. Pēc tam katru lietu cītīgi izrunājiet – cik tā varētu maksāt, vai tā tiešām ir nepieciešama, cik ilgi tiks lietota utt., līdz beigās pieņemiet gala lēmumu. Pētījumi liecina, ka jaunieši, kam bērnībā ģimenē ir mācīts krāt naudu krājkasītē, arī pusaudžu gados krāj naudu biežāk nekā tie, kuri uzauguši bez uzkrājumu veidošanas tradīcijas ģimenē.

Īpašais kalendārs mērķu sasniegšanai

Lai palīdzētu mazajam entuziastam nenovirzīties no mērķa un apjaust, ka krāšanas periods nav bezgalīgs, izveidojiet īpašo krāšanas kalendāru, kurā bērns var sekot līdzi gan mērķa izpildei, gan arī atlikušajam laikam. Kalendārs kalpos arī kā lielisks vizuāls piemērs gan naudas krāšanas procesam, gan tam, kā naudas apjoms mainās konkrētā laika periodā. Noteikti izrunājiet mērķa un laika attiecības. Piemēram, ja bērns vēlas sakrāt 20 eiro, bet jūs viņam ik nedēļu piešķirāt četrus eiro, tad, atliekot visu kabatasnaudu, viņš savu mērķi sasniegs piecās nedēļās. Bet, ja izvēlēties atlikt tikai pusi no iknedēļas kabatasnaudas, attiecīgi divus eiro, tad krāšanas periods būs jau 10 nedēļas. Tāpat kalendārā īpaši iezīmējiet tos datumus, kad tiks sasniegti 25%, 50% un 75% no summas. Šajos datumos savu mazo noteikti apbalvojiet ar kādu nelielu balvu par paveikto, tas būs labs stimuls turpināt un nepadoties.

Ģimenes budžeta ilustrēšana

Lai bērnam rastos izpratne par to, ka nauda nav bezgalīga un no bankomāta nevar izņemt jebkuru summu, ir ļoti svarīgi neizdabāt visām bērna vēlmēm un skaidrot ģimenes budžetu bērnam saprotamā valodā. Labs veids, kā to izdarīt, ir uzzīmēt apli un izkrāsot to vairākās daļās, izstāstot, ka aplis ir mammas un tēta alga vienā mēnesī, bet iekrāsotie laukumi ir ēdiens, apģērbs, degviela, komunālie maksājumi, uzkrājums, izklaide utt. Lai process būtu radošāks, apli var aizpildīt arī ar kopīgi uzzīmētām papīra naudiņām, kastaņiem, lapiņām vai podziņām.

Kopīga pirkumu plānošana un došanās iepirkties

Lai arī veikala apmeklējums kopā ar bērniem lielai daļai vecāku varētu šķist kā īsts izaicinājums, padariet šo ieceri aizraujošu un interesantu. Pirms veikala apmeklējuma sagatavojiet nepieciešamo lietu sarakstu un nosakiet pieejamo budžetu. Lai mazajam finansistam būtu vieglāk rēķināt un veikt atzīmes, paņemiet līdzi pildspalvu un kalkulatoru. Pirms iepirkumu veikšanas varat pārrunāt akcijas preču nozīmi un iespēju uz to rēķina ietaupīt. Lai motivētu bērnu veikt iepirkšanos patiesi rūpīgi, apsoliet, ka gadījumā, ja viņam izdosies iekļauties budžetā un pat ietaupīt pāris eiro, tie tiks novirzīti kādu našķu iegādei. Atrodoties veikalā, svarīgākais noteikums ir ļaut tieši bērnam pieņemt lēmumus un izvēlēties preces. Pēc iepirkumu veikšanas pārrunājiet gūto pieredzi, pirkuma summu un starpību, ja tāda radusies. Ja bērnam nav izdevies iekļauties budžetā, tā vietā, lai pārmestu, vienkārši vēlreiz izrunājiet, ko un kā varēja darīt citādi.

Spēles un grāmatas par naudas tēmu

Spēles un grāmatas patīk gan lieliem, gan maziem. Lai uzlabotu finanšu zināšanas un gūtu praktiskas iemaņas, izvēlaties tādas spēles, kas saistītas ar naudas tēmu un sniedz ieskatu finanšu pasaulē, ļaujot pieņemt lēmumus, pārbaudīt zināšanas, veikt pirkumus u. tml. Lietderīgas būs gan galda spēles, gan internetā pieejamās tiešsaistes spēles. Arī dažādas grāmatas palīdzēs izprast naudas pasauli. Mazākajiem lasītājiem būs piemērotas tādas grāmatas, kas ir vienkāršas, draudzīgas un bērniem saprotamā valodā. Caur jautriem un pamācošiem stāstiem kopīgi iepazīstiet sākotnēji tik šķietami sarežģīto finanšu pasauli!

Elektroniskais žurnāls „Vecākiem”
Izdevējs: SIA „V-Media”
Vienotais reģistrācijas numurs:
40103369264

Redakcijas tālr.: 26002264
Redakcijas e-pasts:
redakcija@izglitiba-kultura.lv
www.izglitiba-kultura.lv

Redaktore: Vita Pļaviņa
Korektore: Dace Sokolova
Datorgrafīķe: Anna Druka

“KĀPĒC TU TO FOTO IELIETOJI INTERNETĀ?”

TESTS

7 JAUTĀJUMI, KURUS UZDOD SEV, PIRMS IZLEM FOTO PUBLICĒT INTERNETĀ:

1. VAI TAS IR LABS FOTO?

JĀ NĒ

Vienmēr izvērtē, vai attēlā nav, kas pretlikumīgs, un vai tas neaizvaino citus?

2. VAI MANAI ĢIMENEI, DRAUGAM, DRAUDZENEI VAI CITIEM CILVĒKIEM, KURI REDZĀMI FOTO, BŪS IEBILDUMI, KA TO PUBLICĒŠU?

NĒ JĀ

Tu taču negribētu, ka tava ģimene, draugs vai draudzene Tevi parāda negatīvi internetā, publicējot foto, kurā izskaties briesmīgi, liek sarkt vai var radīt Tev problēmas?!

3. VAI FOTO VARĒTU RADĪT PROBLĒMAS CITĀM PERSONĀM, KAS REDZĀMAS FOTO?

NĒ JĀ

Tad npublicē foto, vēlāk tas var likt Tev justies neērti. Tu taču nezini, kurš to apskatīs!

4. VAI FOTO VARĒTU IZRAISĪT KONFLIKTUS VAI RADĪT MAN PROBLĒMAS?

JĀ NĒ

5. VAI TU APZINIES, KA JEBKURŠ VARĒS REDZĒT ŠO FOTO?

JĀ NĒ

Aizmirsti, npublicē, tas patiešām nav tā vērts.

6. VAI FOTO LIKS MANAI VECMĀMIŅAI SARKT 😊?

NĒ JĀ

Ateries, ka ne tikai vecmāmiņa 😊, bet arī Tavs "boss" un citi to redzēs, kam veidosies priekšstats par Tevi.

7. VAI ARĪ PĒC GADA ES JUTĪŠOS LABI, KA FOTO IR INTERNETĀ?

JĀ NĒ

Nem vērā, ka jebko, ko Tu publicēsi internetā, citi varēs saglabāt, kopēt un dalīties ar to, spiežot "share", "like", pārsūtīt caur dažādām saziņas lietotnēm un pat pārpublicējot internetā. Tu zaudēsi jebkādu kontroli pār foto, pat ja pēkšņi izlemsi to izdzēst no sava konta.

APSVEICAM, TU IZTURIES ATBILDĪGI PRET TO, KO PUBLICĒ INTERNETĀ! TĀ TURPINĀT!

Labāk npublicē, ja Tev ir kaut mazākās šaubas. Tava nākotne Tev teiks paldies.

DROSSINTERNETS.LV

Līdzfinansē Eiropas Savienības Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments